

Chefsjustitieombudsmannen
Claes Eklundh**Fråga om den s.k. söndagsregelns tillämpning på den 48-timmarsfrist som gäller för att sända handlingarna i ett beslut om ett omedelbart omhändertagande av ett körkort till länsstyrelsen**

Anmälan

AA kritiserade Polismyndigheten i Skåne för bl.a. att för sent ha sänt ett beslut om att omhänderta ett körkort till länsstyrelsen.

Utredning**Granskning av handlingar**

Polismyndighetens handlingar i ärendet granskades. Vidare inhämtades muntliga upplysningar från polisinspektören BB och assistenten CC vid polismyndighetens trafikpolisenhet. Av handlingarna och upplysningarna framgick följande.

Fredagen den 22 januari 1999 kl. 18.34 stoppades DD av polisinspektören BB för att ha överskridit högsta tillåtna hastighet. Vid tillfället pågick en trafikövervakning med videoupptagning. DD förnekade hastighetsöverträdelsen. BB beslutade att omedelbart omhänderta DD:s körkort. Måndagen den 25 januari 1999 beslutade CC att körkortet skulle överlämnas till körkorts-/prövningsmyndigheten i Skåne län. Hon förklarade därvid att arbetsrutinerna var sådana att polismännen först efter arbetspassets slut rapporterade eventuella beslut om omhändertaganden av körkort, varför körkort som omhändertagits på fredagar efter kontorstidens slut först på måndagen skickades till länsstyrelsen. Hon upplyste inte särskilt om att beslutet att omhänderta körkortet skickades senare än 48 timmar efter beslutet.

Remiss

Ärendet remitterades till polismyndigheten för upplysningar och yttrande över det som framfördes i AA:s anmälan till JO angående bl.a. dröjsmål med att överlämna beslutet om att omhänderta körkortet till länsstyrelsen mot bakgrund av bl.a. bestämmelsen i 5 kap. 8 § körkortsförordningen.

Polismyndigheten (biträdande länspolismästaren EE) kom in med ett yttrande till vilket var fogat bl.a. en promemoria den 16 mars 1999 av BB.

Av yttrandet framkom bl.a. följande.

Hastighetsöverträdelsen begicks fredagen den 22 januari 1999 och angavs på primärrapporten ha skett kl. 18.34. Vid tjänstgöringspassets slut klockan 21.00 redovisades dokumentationen, i likhet med vad som är brukligt, genom att handlingarna lades i den så kallade avrapporteringskorgen i trafiksektionens skrivrum. I korgen fick handlingarna kvarligga till följande vardag, måndagen den 25 januari. När utredningspersonal och civilanställd personal kom i tjänst på morgonen tömdes avrapporteringskorgen och handlingarna bearbetades. Körkortsärenden handlades som vanligt med förtur.

Dröjsmål med överlämnande av omhändertaget körkort

Enligt körkortsförordningen (KKF) 5 kap, 8 §, st. 1, skall ett beslut om att omhänderta ett körkort meddelas skyndsamt och meddelas körkortshavaren. Beslutet skall, tillsammans med uppgift om delgivning, föreliggande utredning och en redogörelse för de omständigheter som lett till omhändertagandet, inom 48 timmar sändas till den länsstyrelse som skall pröva frågan om ingripande.

Med stöd av KKF skulle alltså handlingen ha avsänts till länsstyrelsen senast söndagen den 24 januari 1999 klockan 18.34. Så skedde emellertid inte.

Avsändandet uppsköts med stöd av reglerna i Lag (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid. I lagens 2 § sägs att infaller den tid, då enligt lag eller särskild författning en åtgärd senast skall vidtas, på en söndag, annan allmän helgdag, lördag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, får åtgärden vidtas nästa vardag. Beslutet angående omhändertaget körkort avhämtades av polismyndighetens postdistribution klockan 10.30 på förmiddagen den 25 januari 1999.

Alltsedan reglerna om omhändertagande av körkort infördes, har detta sätt att tolka tidsföreskrifterna använts, dels vid förutvarande trafikavdelningen och därefter vid nuvarande trafiksektionen. Tolkningen har avstämts med länsstyrelsens körkortsregister.

Polismyndighetens bedömning är att i detta fall då förseelsen rapporterats på en fredag efter kontorstid är det både lagenligt och rimligt att avsända handlingen på måndagen.

I ett beslut den 20 oktober 2000 anförde *chefsJO Eklundh* bl.a. följande.

Bedömning

Överlämnande av beslut om omhändertagande av körkort m.m. till länsstyrelsen

I 5 kap. 3 § 4 körkortslagen (1998:488) (KKL), föreskrivs bl.a. att ett körkort skall återkallas, om körkortshavaren vid förandet av ett motordrivet fordon har överskridit högsta tillåtna hastighet, om överträdelsen inte kan anses som ringa. Enligt 5 kap. 7 § första stycket 2 samma lag skall ett körkort omhändertas bl.a. om det på sannolika skäl kan antas att körkortet kommer att återkallas enligt förstnämnda bestämmelse.

Enligt 7 kap. 4 § KKL beslutar en polismyndighet eller en åklagare om omhändertagande enligt 5 kap. 7 § KKL. Ett sådant beslut skall, enligt 5 kap. 8 § körkortsförordningen (1998:980) (KKF), inom 48 timmar sändas till den länsstyrelse som skall pröva frågan om ett ingripande. Om körkortet lämnas över senare, skall detta snarast meddelas länsstyrelsen.

Regeln i 5 kap. 8 § KKF är föranledd av att det har ansetts angeläget att ett beslut om att omhänderta ett körkort snarast möjligt underkastas en förnyad prövning av allmänna ombudet och länsrätten och att beslutet därför inom 48 timmar bör skickas till länsstyrelsen för bedömning av om en ansökan om en interimistisk

återkallelse skall göras eller om körkortet skall återställas (prop. 1988/89:134 s. 15). Avsikten har således varit att omhändertagandebeslutet skall skickas till länsstyrelsen så snart som möjligt med en yttersta gräns vid 48 timmar efter beslutet. Jag vill i detta sammanhang erinra om regeln i 5 kap. 7 § andra stycket KKL, att körkortshavaren får medges att under 48 timmar närmast efter omhändertagandet köra det slag av fordon som körkortet berättigar honom till, om detta omhändertas t.ex. på grund av en hastighetsöverträdelse.

Av utredningen framgår att handlingarna i körkortsärendet inte skickades till länsstyrelsen inom den 48-timmarsfrist som anges i 5 kap. 8 § KKF. Polismyndigheten har som grund för sitt förfarande anfört att avsändandet sköts upp med stöd av den s.k. söndagsregeln i 2 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid, eftersom förseelsen rapporterades en fredag efter kontorstid.

Om den tid, då enligt lag eller särskild författning en åtgärd senast skall vidtas, infaller på en söndag, annan allmän helgdag, lördag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, får åtgärden enligt 2 § lagen om beräkning av lagstadgad tid vidtas nästa vardag. Undantag från denna regel görs emellertid i fråga om de frister för häktningsframställning och häktningsförhandling som anges i 24 kap. 12 och 13 §§, 17 § fjärde stycket och 19 § rättegångsbalken.

Den i 5 kap. 8 § KKF angivna tidsfristen får i och för sig anses vara av sådant slag att den omfattas av söndagsregeln. Det bör emellertid observeras att regeln inte utgör något hinder mot att man vidtar en med denna avsedd åtgärd exempelvis på en söndag, om detta skulle vara praktiskt möjligt. Syftet med söndagsregeln är i stället, när det som här är fråga om en s.k. maximifrist (se NJA II 1930 s. 59), att reglera den situation som uppkommer, när tiden för en åtgärd, som enligt författning skall vidtas senast en viss dag, infaller på en sådan dag som anges i regeln och det till följd härav möter hinder av praktisk art att vidta åtgärden. Som exempel kan nämnas att en skrivelse med ett överklagande inte kan lämnas in till en domstol på julafton av det skälet att domstolens kansli har stängt den dagen. Genom att söndagsregeln i ett sådant fall gör det möjligt för den enskilde att vänta med att lämna in inlagan till nästa vardag säkerställs att han kommer i åtnjutande av hela den i rättegångsbalken angivna fristen för överklagande.

Frågan om söndagsregelns innebörd i det här angivna hänseendet har berörts av 1983 års häktningsutredning i dess betänkande (SOU 1985:27) Gripen – anhållen – häktad, som bl.a. innehöll förslag till det nu gällande undantaget från söndagsregelns tillämpningsområde för fristerna för häktningsframställning och häktningsförhandling. I betänkandet framhölls (s. 81) att söndagsregeln redan enligt då gällande rätt inte innebar att dessa frister utan vidare fick förlängas om sista dagen var en söndag, eftersom ju alltid häktningsframställningen borde inges och häktningsförhandling hållas så snart det kunde ske. Man kan av detta uttalande dra den slutsatsen att söndagsregeln inte skall tillämpas, om det av hänsyn till den enskildes rättssäkerhet är angeläget att en åtgärd från en myndighets sida företas inom viss angiven tid och det är praktiskt genomförbart att vidta åtgärden i fråga vid den föreskrivna tidpunkten trots att denna infaller på en dag som omfattas av söndagsregeln. Syftet med det av utredningen föreslagna undantaget från regeln

kan mot denna bakgrund sägas ha varit att säkerställa att det alltid skall vara möjligt att strikt tillämpa fristerna för häktningsframställning och häktningsförhandling.

Det framstår enligt min mening som naturligt att anlägga det här angivna sättet att se på söndagsregelns innebörd också i fråga om tidsfristen i 5 kap. 8 § KKF. Som har nämnts i det föregående är den där föreskrivna 48-timmarsfristen föranledd av hänsyn till körkortshavarens intresse av att det så snart som möjligt kommer till stånd en förnyad prövning av frågan om omhändertagande av hans körkort. Starka rättssäkerhetsskäl talar därför för att polismyndigheterna skickar beslut om omhändertagna körkort till länsstyrelserna utan beaktande av söndagsregeln. Eftersom det vid varje polismyndighet finns personal i tjänst dygnet runt under årets alla dagar, bör det rimligen inte möta några hinder av praktisk art att exempelvis ett omhändertagandebeslut som fattas en fredag – om det inte kan överlämnas eller avsändas till länsstyrelsen redan samma dag – skickas på sådant sätt, att det är länsstyrelsen tillhanda så tidigt som möjligt på måndagen. Den av polismyndigheten tillämpade rutinen framstår således inte som godtagbar.